

Arbejdsmarkedsuddannelser (AMU): **En dansk model for voksen- og efteruddannelse**

Indhold

Hvorfor er arbejdsmarkedsuddannelser vigtige for Danmark?	4
Hvad er en arbejdsmarkedsuddannelse?	6
Eksempler på AMU-kurser	6
Hvad kan arbejdsmarkedsuddannelserne?	7
AMU sikrer, at medarbejderne får de rette certifikater	7
AMU understøtter den grønne omstilling med nye kompetencer hos medarbejderne	8
AMU sikrer en fleksibel vej til kvalificerede medarbejdere i ældreplejen	9
AMU leverer hurtige og fleksible kurser til virksomheder og opkvalificering af nye medarbejdere – f.eks. i medicinalindustrien	9
AMU giver kompetencer inden for ledelse	9
AMU leverer kompetencer inden for digitalisering og kunstig intelligens/AI	10
AMU understøtter, at ledige får kompetencer til job	10
Tre ting skal sikre et stærkt AMU – også i fremtiden	11

Forord

Danmark er kendt for sit stærke voksen- og efteruddannelsessystem (VEU), der sikrer virksomheder kvalificeret arbejdskraft og forbedrer lønmodtagernes jobmuligheder. VEU gør det muligt for arbejdsstyrken løbende at tilpasse sig til de teknologiske og strukturelle ændringer, det understøtter vækst og velstand, og gør det muligt for den enkelte at lære og udvikle sig igennem hele arbejdslivet.

VEU-rådet ønsker her at beskrive styrkerne ved vores arbejdsmarkedsuddannelser (AMU), som tilbyder korte, erhvervsrettede kurser målrettet specifikke brancher og jobfunktioner.

AMU er målrettet ufaglærte og faglærte, men kan også være relevant for personer med videregående uddannelser. Danmark har et af EU's højeste antal deltagere i efteruddannelse, og i 2024 deltog ca. 180.000 personer på et eller flere AMU-kurser.

God læselyst.

Jens Mejer Pedersen
Formand for VEU-rådet

Fotograf: Frederik Johs

Hvem er VEU-rådet

VEU-rådet rådgiver ministeren om forhold, der har betydning for erhvervsrettet og almen voksen- og efteruddannelse.

Rådet består af repræsentanter fra FH, DA og de offentlige arbejdsgivere (KL/ Danske Regioner og staten) foruden tilfornordnede fra erhvervsskolerne, VUC, Uddannelsesforbundet, Dansk Folkeoplysnings Samråd samt Børne- og Undervisningsministeriet, Beskæftigelsesministeriet og Erhvervsministeriet.

Hvorfor er arbejdsmarkedsuddannelser vigtige for Danmark?

Det helt unikke ved arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU) er, at kurserne udvikles i et løbende samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter i de enkelte brancher og til både den offentlige og private sektor. Det sikrer en tæt tilknytning til arbejdsmarkedets behov samt tidssvarende og relevant undervisning for arbejdsstyrken, hvilket betyder, at AMU er med til at løse centrale samfundsudfordringer, sikre konkurrenceevnen samt understøtte et stærkt og kompetent arbejdsmarked i Danmark:

1. AMU sikrer kompetencer og uddannelse i hele Danmark

AMU udbydes i hele Danmark og er kendetegnet ved i udpræget grad at blive benyttet og brugt uden for de største byer, hvor mange af de virksomheder og brancher, som ansætter ufaglærte og faglærte, har base. AMU understøtter bl.a., at medarbejdere i hele landet kan erhverve sig obligatoriske lovfastsatte certifikater og beviser.

2. Arbejdsmarkedets behov styrer udviklingen af AMU-kurser

AMU-udbydere arbejder tæt sammen med arbejdsgivere og arbejdstagere for at sikre, at uddannelserne matcher erhvervslivets behov. Det sikrer et fleksibelt system, som hurtigt kan reagere på og tilpasse sig nye behov i de enkelte brancher.

3. AMU sikrer færdigheder og kompetencer hele livet

AMU-systemet understøtter, at særligt de voksne, som ikke tog meget uddannelse tidligt i livet, kan opbygge kompetencer og færdigheder igennem hele arbejdslivet. Ligeledes understøtter de korte målrettede AMU-kurser fleksible job- eller brancheskift, samt at medarbejdere kvalificerer sig til et arbejdsmarked i teknologisk udvikling. Flere AMU-kurser kan desuden give merit til både erhvervsuddannelser eller videregående efteruddannelse på akademisk niveau.

De 50 største AMU-udbydere. Opgjort i 2023.

Hvad er en arbejdsmarkedsuddannelse?

Der findes kurser inden for en lang række forskellige brancher, og målgruppen er både medarbejdere i job samt ledige. Samtidig spiller arbejdsmarkedsuddannelser allerede en rolle – og bør i fremtiden spille en endnu større rolle – i forhold til at få

internationale medarbejdere ind på det danske arbejdsmarked.

AMU-kurserne kan tages enkeltvis eller sættes sammen til forløb efter behov, og der findes mange kurser på hylderne.

Eksempler på AMU-kurser

Sikkerhedshåndtering af eldrevne/hybride køretøjer	Salgsteknik for salgs- og servicemedarbejdere	Grundlæggende vagt	Vejen som arbejdsplads – Certifikat
Brandforanstaltninger v. gnistproducerende værktøj	Anvendelse af 5-S modellen for operatører (LEAN)	Sprøjtecertifikat landbrug	Dørmandsuddannelsen
Gaffeltruck certifikatkursus	Anerkendende kommunikation i omsorgsarbejdet	Svejsekursus	Sikker adfærd i produktionen

Figur 1 Oversigt over AMU-kurser. Kurserne er udvalgt på baggrund af relativ høj aktivitet indenfor de forskellige erhvervsfaglige områder.

Undervisningen på AMU-kurserne er praksisnær og er typisk målrettet en konkret jobfunktion. Et kursus kan vare fra en halv dag til flere uger, og efter gennemført kursus samt prøve får man som kursist et uddannelsesbevis. Kurser kan også give merit til erhvervs- og akademiuddannelser.

Der findes støttemuligheder for AMU. Kurser og virksomheder kan søge VEU-godtgørelse til dækning af lønudgifter under kurset, og overenskomstparterne har på tværs af en lang række brancher lavet kompetencefonde, som støtter bl.a. deltagelse i AMU.

Hvad kan arbejdsmarkedsuddannelserne?

AMU sikrer, at medarbejderne får de rette certifikater

En række AMU-kurser er certifikatkurser, der er nødvendige for at udføre bestemte jobfunktioner.

Nogle af de kurser opfylder blandt andet de arbejdsmiljø- og sikkerhedsregler, der er fastsat af Arbejdstilsynet. Eksempelvis vil den nye autorisationsordning for nedrivning af asbest, som Folketinget har vedtaget, kræve, at medarbejderne har taget et AMU-kursus om sikker håndtering af asbest.

Kørekort til lastbil, bus og andre køretøjer kan også opnås også gennem AMU-kurser. Desuden kræver loven løbende opdatering,

såsom den lovpligtige EU-efteruddannelse for chauffører hvert 5. år, så chauffører fast vedligeholder deres uddannelsesmæssige kvalifikationer og har styr på sikkerheden.

- Ca. 3.100 kursister tog AMU-kurset "Gods-transport med lastbil" i 2024 og fik herigen- nem det der populært kaldes et "stort køre- kort"
- Ca. 14.200 kursister tog i 2024 EU-efterud- dannelse for godschauffører og buschauffø- rer via AMU

AMU understøtter den grønne omstilling med nye kompetencer hos medarbejderne

Bæredygtig udvikling, ESG og grøn omstilling i både den private og offentlige sektor kræver, at mange medarbejdere løbende erhverver sig nye, grønne kompetencer inden for alt lige fra klimaregnskaber til viden om elbiler og plantebaserede fødevarer.

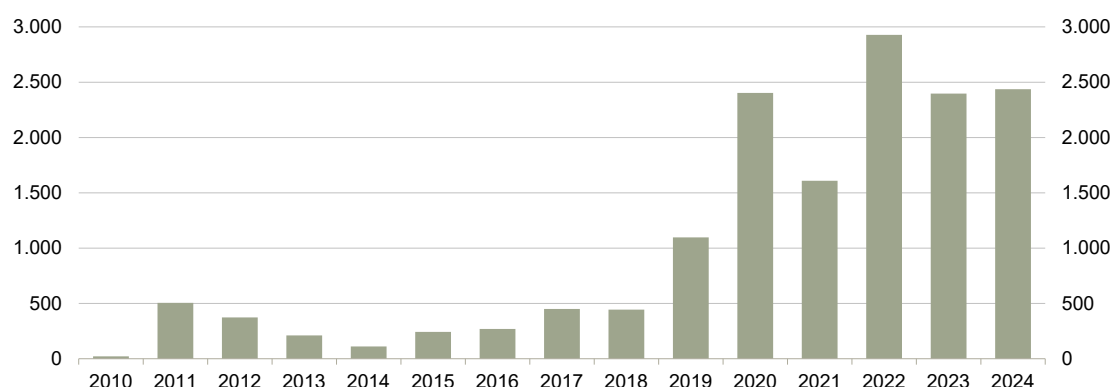
De 11 efteruddannelsesudvalg inden for alle uddannelsesområder i AMU følger udviklingen i deres brancher tæt og udvikler løbende nye AMU-kurser, så Danmark forbliver proaktiv i den grønne omstilling.

Et par eksempler på AMU-kurser er f.eks.:

- Klimaregnskaber: Ca. 1.100 kursister har allerede deltaget i nye AMU-kurser, som skal understøtte, at danske virksomheder kan håndtere de nye EU-regler om ESG.¹
- Elbiler: Alene siden 2020 har ca. 11.800 kursister på personvognsområdet lært om elbiler.
- Grønne fødevarer: Ca. 3.600 kursister har siden 2020 lært om bæredygtig madlavning og fødevareproduktion på AMU-kurser.

¹ Opgjort fra 2023 til og med 4. kvartal 2024.

Antal kursusdeltagelser i AMU-kurser om elbil

Figur 2 Omfatter kurserne Eldrevne/hybride køretøjer, opbygning og service, Højvolt-batteriteknologi i El-Hybride køretøjer, Sikkerhedshåndtering af eldrevne/hybrid køretøjer samt Varmepumpeteknologi på El-Hybride køretøjer. Data er fra BUVVM's datavarehus.

AMU sikrer en fleksibel vej til kvalificerede medarbejdere i ældreplejen

Grundet store rekrutteringsudfordringer på ældre- og sundhedsområdet, har SOSU-skolerne og parterne arbejdet med AMU-kurser til at understøtte rekruttering af kvalificeret arbejdskraft.

Det har resulteret i en AMU-uddannelsespakke målrettet ufaglærte, der ønsker at blive social- og sundhedshjælpere sideløbende med de er i arbejde. AMU indeholder samtidig muligheden for at koble sprog op på brancherettede AMU-kurser, så tosprogede kursister kan lære dansk i en brancherettet ramme.

- 1.400 kursister har i 2024 taget kurserne "Introduktion til et brancheområde" og "Dansk som andetsprog" indenfor det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet.

AMU leverer hurtige og fleksible kurser til virksomheder og opkvalificering af nye medarbejdere – f.eks. i medicinalindustrien

Medicinalindustrien har strenge krav og kvalitetsstandarder for lægemiddelproduktion. Det er blandt andet AMU-kurser, der sikrer grundlæggende kvalifikationer til arbejdet i denne branche.

AMU-kurser hjælper med hurtig opkvalificering af nye medarbejdere fra andre sektorer, hvilket er afgørende for de mange produktionsudvidelser, industrien har gennemført de seneste år.

- Ca. 13.000 kursister har siden 2020 deltaget på AMU-kurser indenfor jobområdet "Produktion af medicinalprodukter", og ca. hver tiende som led i seks ugers jobrettet uddannelse.

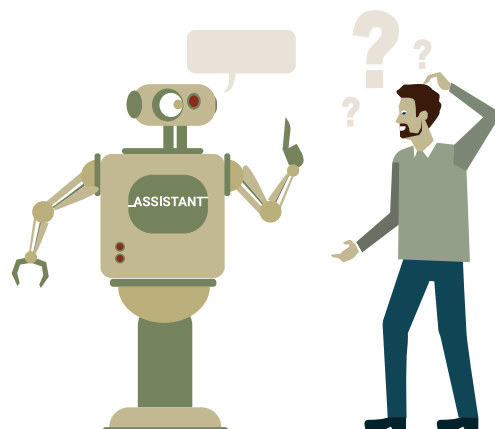
AMU giver kompetencer inden for ledelse

Lederrollen er blevet mere kompleks de seneste årtier, hvilket øger behovet for lederuddannelse. Ledelse undervises sjældent på ordinære uddannelser, men ofte gennem efteruddannelse. AMU-kurser i ledelse giver nuværende og kommende ledere kompetencer til at omsætte strategiske og taktiske beslutninger til handling via praksisorienteret undervisning.

- Ca. 24.000 kursister har deltaget i AMU-kurser inden for ledelse i 2024. Særligt er det de seks moduler i den grundlæggende lederuddannelse, som er efterspurgt.

AMU leverer kompetencer inden for digitalisering og kunstig intelligens/AI

Digitalisering har allerede i mange år været et markant område for AMU, hvor medarbejdere har kunnet få opdateret deres digitale kompetencer i forhold til den løbende digitalisering af arbejdsprocesser. Den øgede digitalisering og anvendelse af kunstig intelligens/AI får stor betydning for jobfunktioner og jobområder, særligt på det administrative område.

- Behovet for digitale kompetencer og kunstig intelligens har betydet, at man i AMU sammen er i gang med at udvikle et "AI-køreplansforløb", der kan anvendes til at få fælles tværgående viden og sprog inden for AI.

AMU understøtter, at ledige får kompetencer til job

AMU tilbyder korte, målrettede kurser, så ledige hurtigt kan opnå relevante kvalifikationer til nye jobs, omskoles eller skifte til brancher med arbejdskraftmangel.

Danmarks høje jobomsætning og fleksible arbejdsmarked gør AMU's kurser essentielle for den løbende opkvalificering af ledige. Derudover sikrer en løbende dialog mellem virksomheder, arbejdsmarkedets parter og kommuner i bl.a. de regionale beskæftigelsesråd (tidl. RAR – nu RBR), at der med initiativer som Job-VEU-modellen kan udvikles konkrete uddannelsesforløb tilpasset virksomhedernes specifikke kompetencebehov.

- Ca. 7.500 ledige deltog i 2024 på et AMU-kursus inden for et mangelområde (via retten til seks ugers jobrettet uddannelse). Det var særligt uddannelse inden for chauffør-, transport- og lagerområderne, der havde mange kursister.

Tre ting skal sikre et stærkt AMU – også i fremtiden

VEU-rådet peger på tre centrale faktorer, som skal bidrage til, at AMU også i fremtiden skal kunne understøtte stærke private virksomheder og offentlige arbejdspladser med fagligt kompetente medarbejdere:

1.

Nemt og brugervenligt for virksomheder og kursister

VEU-rådet mener, at AMU-systemet er en hjørnesten for at det danske samfund kan udvikle sig. Derfor skal arbejdsmarkedsuddannelserne være nemme at bruge – og udbyde – så der er et bredt udbud på tværs af geografi og brancher samt sikkerhed for, at kurser bliver udbudt og gennemført.

Derfor skal man værne om AMU samtidig med, at man løbende udvikler systemet, så det passer til behovet hos arbejdsgivere, kursister og uddannelsesudbydere.

2.

Dygtige undervisere – også fra virksomhederne

Dygtige undervisere er afgørende for at sikre et stærkt fagmiljø, og at undervisningen tager udgangspunkt i de nyeste metoder og tilgange i faget.

Det er samtidig vigtigt, at man på kurserne har gode og fleksible muligheder for at bruge gæsteundervisere fra virksomheder eller afholde undervisning på arbejdspladserne for at gøre indholdet endnu mere relevant. God undervisning er grundlaget for et stærkt AMU-system.

3.

Udstyr og faciliteter

Tidssvarende udstyr og faciliteter er helt centralt for at sikre god undervisning på AMU – og hermed for brugbar læring for kursisterne. Med moderne teknologi og relevante materialer kan underviserne levere praksisnær undervisning, der hjælper kursisterne med at omsætte teori til praktiske færdigheder efterspurgt af arbejdsmarkedet.

Hvad kan AMU?

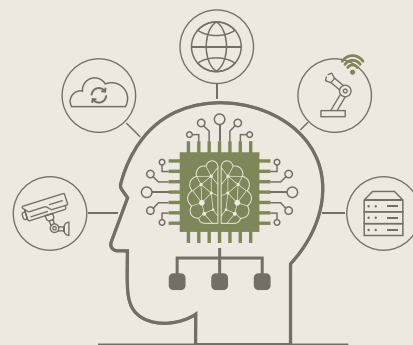
- Hurtigt kvalificerer store grupper til samfundsopgaver inden for bl.a. vedvarende energi, bæredygtighed og velfærd

- Et kort målrettet tilbud til medarbejdere, der skifter job/branche

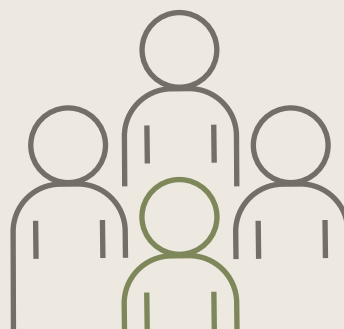
- Understøtter obligatoriske lovfastsatte certifikater og beviser

- Understøtter transformation, teknologisk udvikling og kunstig intelligens

- Et jobrettet tilbud til ledige målrettet beskæftigelse

- Kvalificerer internationale medarbejdere